

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Novák Tamás pártfogó ügyvéd (Novák és Társai Ügyvédi Iroda, 1126 Budapest, Márvány utca 27. II/22.) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a dr. Gyöngyösi Zoltán ügyvéd (1118 Budapest, Himfy utca 7. fszt. 1., 1447 Budapest, Pf. 528.) által képviselt Közép-magyarországi Regionális Államigazgatási Hivatal (1052 Budapest, Váci utca 62-64.) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. február 26. napján kelt 5.P.29.749/2003/35. szám alatt meghozott és 42. sorszám alatt kijavított ítélete ellen a felperes által 38. és Pf.5. sorszám alatt, és az alperes által 36. és 37. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperes keresetét teljesen elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az alperesnek 187.500 (egyszáznyolcvanhétezer-ötszáz) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

Dr. Novák Tamás (Novák és Társai Ügyvédi Iroda, 1126 Budapest, Márvány u. 26. II/22.) pártfogó ügyvédet a másodfokú eljárásban kifejtett tevékenysége ellenében megillető díját az állam viseli.

A le nem rótt kereseti és fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes felemelt keresetében 70.558.245 forint és 31.061.245 forint után 2003. január 1. napjától a kifizetésig járó a mindenkorli költségvetési törvényben meghatározott késedelmi kamattal évente tőkésített összeg, és 39.497.000 forint után 2002. szeptember 12. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű

kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 349. §-ának (1) és a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján.

A felperes álláspontja szerint 1995. évre 2.251.800 forint, 1996-ra 2.650.000 és törvényes mértékű késedelmi kamattal évente tőkésített összegtől azért esett el, mert e kártalanítási összegeket megállapító közigazgatási határozatokat a bíróság hatályon kívül helyezte arra hivatkozással, hogy az alperes a 10/1997. (I. 28.) ÉVM rendelet 14. §-ának (2) bekezdése alapján fennálló kötelezettségét nem teljesítette. Az 1985-ben elfogadott részletes rendezési terv ugyanis normatív tilalmakat tartalmazott, amelyet a I.4231/86-33034. számú határozat elfogadott, de normatív tilalom alapján az építési és telekalakítási tilalom egyedi határozattal történő közlését elmulasztotta. Ez volt az oka annak is, hogy az 1998., 1999. és 2000. évre igényelt korlátozási kártalanítás iránti igényeit elutasították, ezért mindhárom évre 2.294.850 forint és törvényes kamataival évente tőkésített összegek megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az volt az álláspontja, hogy 1995 és 2000 között jogszabály alapján igényelhetette a korlátozási kártalanítást, amelyről az alperes a Legfelsőbb Bíróság több döntése ellenére nem határozott, mert csak olyan határozat született, amely értékcsökkenést állapított meg, az évenkénti kártalanítás összegéről viszont döntés nem született. A jogellenes magatartás körében hivatkozott arra is, hogy a Fővárosi Bíróság a 9.K.31.361/1999/13. számú ítéletében megállapította, hogy hatáskör hiányában hozott az alperes határozatot.

Az értékcsökkenés alapján megállapított kártalanítás körében az volt az álláspontja, hogy az alperes felelősségét az alapozza meg, hogy hosszú ideje nem született végrehajtható határozat, mert az alperes nem tartotta be az ügyintézési határidőket, a hivatalvezető helyett az építési osztály járt el, amely hatályon kívül helyezéshez vezetett, illetve a Legfelsőbb Bíróság Kf.39.678/2001/13. számú ítélete szerint hatályon kívül helyezett rendelkezéseket alkalmazott. Az volt az álláspontja, hogy a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.27.335/1997/8. számú ítélete kártérítési igényének jogalapját, a kár bekövetkezését és a kamat kezdő időpontját is megállapította, ezért a kártalanítási igény elutasítása jogellenes volt. Kifejtette, hogy a korlátozási kártalanítás a használat korlátozásáért jár, az értékcsökkenési kártalanítás pedig az ingatlanban bekövetkezett értékcsökkenésért, így a két kártalanítás nem keverhető össze, és egymás melletti érvényesítése sem kizárt. Ezt igazolja az Étv. 30. §-ának (6) bekezdése is, amely szerint az évenként fizetett kártalanítási összeget nem lehet a kisajátítási kártalanítás összegébe beszámítani. A jogellenes magatartás körében hivatkozott arra is, hogy az alperes a Legfelsőbb Bíróság határozataiban adott iránymutatást is figyelmen kívül hagyta.

Az alperes a kereset elutasítását kérte és perköltséget igényelt. Az volt az álláspontja, hogy a felperes nem volt jogosult korlátozási kártalanításra, mert annak feltétele lett volna, hogy a jegyző egyedi közigazgatási határozattal építési és telekalakítási tilalmat rendeljen el, de a perbeli esetben ilyenre nem került sor. Az 1997. évi LXXIII. törvény (Étv.) már lehetővé tette a kártalanítás megállapítását, ha településrendezési intézkedés korlátozza az ingatlan használatát. E kártalanítás megállapítása iránti eljárás még folyamatban van, ezért a bíróság nem hozhat

érdemi határozatot, döntésével nem vonhatja el a közigazgatási szerv hatáskörét. A késedelem miatt a felperes a felettes szervhez fordulhatott volna.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 39.497.000 forint tőke után 2002. december 12-től december 31-ig évi 11 %-os, 2003. január 1.napjától december 31. napjáig évi 10 %-os, és 2004. január 1. napjától a kifizetésig a mindenkor költségvetési törvényben meghatározott mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét a Ptk. 349. §-ának (1) és 339. §-ának (1) bekezdésében meghatározott feltételek alapján vizsgálta. A speciális feltételek megvalósulását megállapította, mert a felperes minden jogorvoslati lehetőséget igénybe vett. Alperes jogellenes magatartásaként értékelte, hogy a Legfelsőbb Bíróság határozatában kifejtettek ellenére a felperes kártalanítási igényeinek együttes elbírálására hosszú ideje nem került sor. Az alperes mulasztása már olyan fokú, amely kártérítés megállapítására ad alapot. Jogellenes magatartásként értékelte azt is, hogy az alperes eljárási szabályszegéssel hozta meg az értékcsökkenésből származó kártalanítás tárgyában a helybenhagyó határozatát, így a felperes a javára megállapított majdnem 40.000.000 forint összeghez nem jutott hozzá. Ezért a határozatban megállapított tőkeösszeg után a határozat jogerőre emelkedésének napjától a felperes javára a késedelmi kamatot megítélte.

A korlátozási kártalanítási összegek kártérítésként történő megfizetésére irányuló kereseti kérelmet elutasította, mert a Legfelsőbb Bíróság iránymutatása szerint ezeket a körülményeket a meghozandó határozatban kell értékelni. E vonatkozásban az alperes terhére jogellenes és felróható magatartás nem állapítható meg, mert a jogszabályok értelmezésével hozta meg elutasító határozatait, ami kirívóan jogellenes jogszabály értelmezésnek nem minősül. A jogalap kérdésében hozott elutasító döntés miatt az összecszerűség vizsgálatát mellőzte.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mindkét fél fellebbezett.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes kereseti kérelme szerinti marasztalását kérte. A kereseti követelés jogalapját a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése alapján kérte megállapítani és a mellőzött bizonyítás lefolytatását kérte.

Az értékkülönbözet alapján megállapított kártalanítás után 2002. szeptember 12. napjától a Ptk. 232. §-a alapján tőkésített kamat megítélését is kérte. A korlátozási kártalanítási összegek vonatkozásában is fenntartotta azon álláspontját, hogy az adott évre megállapított, illetve általa elfogadott kártalanítási összegek után, az esedékesség évének január 1. napjától kezdődő és a kifizetés napjáig járó évi 20 %-os késedelmi kamat tőkésített összegének a megítélését kéri. Ennek indoklására vonatkozóan fenntartotta az elsőfokú eljárás során előadott érveit.

Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az alperes jogszabályi kötelezettsége ellenére a perbeli ingatlanra vonatkozó normatív telekalakítási és építési tilalom elrendelésének közléséről nem hozott határozatot, annak ellenére, hogy ez a hatáskörébe tartozott. Fenntartotta, hogy kirívó alperesi mulasztás az is, hogy a hivatalvezető helyett hatáskör hiányában hozott az alperes döntést, nem tartotta be a Legfelsőbb Bíróság határozatában írt iránymutatást és az ügyintézési határidőt sem.

Vitatta, hogy a polgári bíróságnak ne lenne hatásköre a kereseti kérelem elbírálására, mert közigazgatási határozat hiányában az igénye polgári jogviszonyban érvényesíthető. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság úgy utasította el a kereseti kérelmét, hogy az államigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség együttes feltételeinek fennállását nem vizsgálta. Álláspontja szerint valamennyi feltétel fennáll, mert a jogellenes magatartással okozott kár bekövetkezett.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte. Az ítélet azon megállapításával egyetértett, hogy az Étv. 30. §-a szerinti kártalanítás megállapítása kizárólag közigazgatási jogkörbe tartozó kérdés, így az Étv. 30. §-ának (7) bekezdése alapján az eljárást az alperesnek kell lefolytatnia. A közigazgatási eljárásban megállapított kártalanítási összeg után kamat is jár, ezért a Pp. 1. §-ába és az Étv. 30. §-ának (7) bekezdésébe ütközik az elsőfokú bíróság azon döntése, amely a nem létező kártalanítási összeg után késedelmi kamatot ítélt meg, amely a közigazgatási szerv hatáskörének elvonását is jelenti. Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság döntése ellentétes a Fővárosi Bíróság 4.K.30.987/2006/13. számú ítéletével is.

Kifejtette, hogy álláspontja szerint a megállapított tényállásból nem vonható le olyan következtetés sem, hogy a felperest kár érte volna az alperes magatartásának következményeként. Az ítélet szerint ugyanis a felperes kára nem más, mint annak az összegnek a kamata, amelyet a felperes megkaphatott volna, ha 2002-ben az alperes helyes határozatot hoz. Az ítéletben megállapított tőkeösszeget azonban sem ítélet, sem határozat nem tartalmazza hatályon kívül helyezés folytán, így annak késedelmi kamata sem lehet. Az elsőfokú bíróság az értékcsökkenés összegét minden vizsgálat nélkül fogadta el, holott az, ma már semmivel nincs alátámasztva.

Véleménye szerint az elsőfokú bíróság tévedett akkor is, amikor a folyamatban lévő közigazgatási eljárást nem vette figyelembe, holott az a felperesnek járó tőkeösszeg megállapításáról szól, amelyet kártérítésként nem lehet a felperesnek megítélni. A megállapított kártalanítást nem az alperes fogja teljesíteni, mert annak másik személy a kötelezettje, amely szintén kizárja, hogy az alperes kamat fizetésére lenne kötelezhető.

Vitatta az elsőfokú bíróság azon megállapítását is, hogy az alperes évek óta nem hozott volna határozatot. Az új eljárásra utasító 10.K.33.027/2002/42. számú ítélet ugyanis 2005. november 21-én érkezett az alpereshez. A felülvizsgálati kérelemre figyelemmel az alperes az eljárást felfüggesztette, a Legfelsőbb Bíróság határozatát csak 2007. március 2-án kapta meg. Így késedelem legfeljebb 2006. február 19. és

2006. október 24-e között, illetve 2007. május 31-e utáni időszakra állapítható meg, amikor viszont már nem volt a kártalanításra vonatkozó határozat hatályban.

A kamat vonatkozásában azt is kifogásolta, hogy 2004. május 1-től a bíróság a költségvetési törvény szerinti kamatot ítelt meg, miközben a Ptk. 301. §-ának (1) bekezdése már a jegybanki alapkamat alapján határozza meg a késedelmi kamatot. A fellebbezés a pertárgy értékét 18.769.300 forintban határozta meg, és ennek alapján kérte a felperes kötelezését 763.000 forint perköltség megfizetésére kötelezni.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben vizsgálta felül, mert annak fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt (Pp.228. § (4) bekezdés).

A felperes fellebbezése alaptalan, az alperes fellebbezése a fellebbezés érdemét illetően alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás helyett a következő tényállást állapítja meg.

A felperes 1969-ben vásárolta meg a Budapest, XII. kerületi ingatlant, amely akkor a Budapesti Városrendezési Szabályzat szerint lakó- és üdülő terület volt, a IX. építési övezetbe tartozott. A felperes az ingatlanra beton alapon, faszerkezetű nyaralót épített, amelyre használatbavételi engedélyt kapott.

A Fővárosi Tanács 2/1975. számú rendeletével elfogadott Városrendezési Szabályzat mellékleteként közzétett övezeti térkép szerint az ingatlan lakóterületi besorolásból „jelentős zöld területet igénylő intézmények elhelyezésére szolgáló területként” 35 sorszámmal jelzett övezetbe került. Az Általános Rendezési Terv jóváhagyására 1985 májusában került sor, amelyet 1985. október 21-én a XII. kerületi Tanács Építési Osztálya I.4231/1986. számú határozattal tudomásul vett. A rendezési terv a Konkoly Thege utca - Eötvös utca - Olympia Szálló és Úttörővasút által határolt területen a magántulajdonban álló ingatlanok kisajátítását írta elő. A felperesi ingatlan kisajátítására nem került sor. Budapest Főváros Közgyűlésének a Fővárosi Szabályozási Keretterről szóló 46/1998. (X. 15.) ÖK rendelete a tárgyi ingatlant „IZ” jelű keretövezetbe sorolta, amely jelentős zöldfelületű intézményterületet jelent. Az ingatlanra nem keletkezett olyan közigazgatási határozat, amely telekalakítási vagy építési tilalmat rendelt volna el.

A felperes 1995. és 2000. között minden évben adott be korlátozási kártalanítás megállapítása iránti igényt, amelynek összegét a forgalmi érték 5 %-ában határozta meg. Ezekben az eljárásokban a Legfelsőbb Bíróság minden esetben olyan döntést hozott, hogy 2000. március 1. után a felperes igényét csak az 1999. évi CXV. törvény 18. és 34. §-aival módosított Étv. 30. és 60. §-a szerint lehet elbírálni. A felperes az Étv. 30. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel éves korlátozási kártalanításra nem, csak értékcsökkenésért járó egyösszegű kártalanításra tarthat igényt. Az értékcsökkenés megállapítása iránti közigazgatási eljárásban 1998. október 7. után már nem az alperes, hanem a Nyugat Magyarországi Regionális Államigazgatási Hivatal járt el. A felperes részére értékcsökkenés miatt kártalanítás

megállapítására sor került. A felperes - és a Fővárosi XII. kerületi Hegyvidéki Önkormányzat is - a határozat bírósági felülvizsgálatát kérte, így végrehajtható közigazgatási határozat nincs.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság döntésével és nagy részben annak jogi indokaival sem értett egyet.

Azt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes keresetét a Ptk. 349. §-ának (1) és 339. §-ának (1) bekezdése alapján kell elbírálni. A felperes az alperes jogellenes magatartását arra alapította, hogy az alperes felróható késedelme miatt az 1964. évi III. törvény által lehetővé tett korlátozási kártalanításhoz nem jutott hozzá, holott az általa megjelölt évekre az megillette volna.

A felperes érvelése azonban nem fogadható el, mert az 1964. évi III. törvény alapján az alperessel szemben alappal kártérítési igény nem érvényesíthető. A törvény 13. §-ának (1) bekezdése szerint a rendezési terv jóváhagyására jogosult, vagy az építési hatóság rendeli el a felperes által hiányolt építési vagy telekalakítási tilalmat. A Részletes Rendezési Tervet a XII. kerületi Tanács VB. Építési Osztálya hagyta jóvá. Az Ötv. 103. §-ának (4) bekezdése szerint a XII. kerületi Tanács jogutóda a XII. kerületi Önkormányzat. A Fővárosi XII. kerületi Hegyvidéki Önkormányzat jogelőd szervének mulasztását viszont nem lehet az alperes jogellenes magatartásának betudni. Az egyedi építési vagy telekalakítási tilalom elrendelése tehát nem az alperes jogellenes magatartása, annak elmaradásáért felelősséggel nem tartozik. A korlátozási kártalanítás összegének meghatározása sem helytálló, mert a felperes abból indult ki, hogy az 1964. évi III. törvény 13. §-ának (4) bekezdésében meghatározott maximális összeg megilleti, de ezt semmi sem támasztja alá. Mindezekre figyelemmel a fenti jogi indokok mellett az elsőfokú bíróság döntése helyes abban, hogy a korlátozási kártalanítás megfizetése iránti kereseti kérelmet elutasította.

Az 1997. évi LXXVIII. törvény hatálybalépése után lehetővé tette településrendezési intézkedés esetén értékcsökkenési kártalanítás megállapítását, ha az intézkedés az ingatlan használatát korlátozta. A felperes úgy ítéli meg, hogy ez a rendelkezés számára kedvezőtlen változást hozott, mert abban a tévedésben van, hogy az 1999. évi CXV. törvény 34. §-ának (1) bekezdése számára kedvezőbb, holott egyedi építési vagy telekalakítási határozat hiányában a kártalanítás nem illette meg. A jogszabályváltozás - a felperes álláspontjától eltérően - számára kedvező változást hozott, mert településrendezési intézkedés esetén - egyedi korlátozó határozat hiányában is - lehetővé tette az értékcsökkenési kártalanítás megállapítását. Az új jogszabály azt is jelentette, hogy az értékcsökkenés megállapítása mellett az évenkénti korlátozási kártalanítás megállapítására nem kerülhetett sor, akkor sem, ha lett volna a felperesi telekre elrendelt egyedi építési vagy telekalakítási tilalom. Arra a felperes és az elsőfokú bíróság is helyesen hivatkozott, hogy az alperes eljárása több vonatkozásban jogellenes. Az alperes ugyanis a Legfelsőbb Bíróság iránymutatását több esetben figyelmen kívül hagyta, megsértette a kártalanítás megállapítására vonatkozó hatásköri szabályokat és terhére intézkedési késedelem

is megállapítható. E jogellenes magatartások azonban nem tudták a felperesnek azt a kárt okozni, amit a felperes kereseti kérelmében érvényesít. Az értékcsökkenést ugyanis a Rendezési Tervben szereplő korlátozást eredményező rendelkezések okozták, az elhúzóddással okozati összefüggésben csak az a kár lehet, amit a felperes „kamatkárként” érvényesít. Mivel azonban az értékcsökkenés kérdésében még mindig nincs végrehajtható határozat, ezért nem lehet megállapítani, hogy a késedelemmel okozati összefüggésben a felperest kár érte-e és milyen összegben. Ehhez ugyanis arra lenne szükség, hogy megállapításra kerüljön: késedelem hiányában a felperes milyen összegű értékcsökkenést kaphatott volna. E tőkeösszeghez hozzá kellene adni a késedelem nélküli teljesítés időpontjától a felperes részére történt tényleges teljesítésig esedékessé vált késedelmi kamatokat. Az így kapott összeget kellene összevetni a felperes részére ténylegesen kifizetett összeggel, mert csak ennek alapján lehet megállapítani, hogy a felperest érte-e kár és milyen összegben. Mivel a közigazgatási eljárásban végrehajtható határozat nincs, így nem lehet tudni az értékcsökkenés összegét, ehhez képest a késedelmi kamat, mint kár jogilag és logikailag is kizárt. Ha a felperesnek a kár meghatározásához szükséges új tények rendelkezésre fognak állni, akkor a jelen ítélet nem lesz akadálya az új igény érvényesítésének, mert eltérő tényállás mellett nem jelent res iudicatát.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdés alapján részben megváltoztatta és a felperes keresetét teljesen elutasította.

A felperes fellebbezése nem, az alperes fellebbezése viszont eredményes volt, ezért a felperes a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperes perköltségének megfizetésére, amelynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (5) bekezdésére figyelemmel, de a (6) bekezdés alapján mérsékelt összegben határozta meg, mert jogalap kérdésében kellett dönten.

A le nem rótt fellebbezési illetéket és a pártfogó ügyvéd díját a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a 14. § alapján az állam viseli.

A pártfogó ügyvéd díjának viseléséről - annak ellenére, hogy a pártfogó ügyvédet a bíróság rendelte ki - a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése alapján határozott, a pártfogó ügyvéd díjának megállapításához szükséges adatokat az elsőfokú bíróságnak kell a jogi segítségnyújtó szolgálattal közölni.

Budapest, 2010. február 23.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Világhyéné dr. Böcskei Terézia s.k.
előadó bíró

Dr. Szabó Klára s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül: